

(/)

 (/)

> Kunst - Arkitektur - Haver - Design - Mode ([http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode)

[arkitektur-haver-design-mode](#))

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Sun is god

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/anne-marie-carl-nielsen>)

Sun is god

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 541

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/sun-is-god)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/sun-is-god](#)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/sun-is-god)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/sun-is-god](#)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/sun-is-god&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/sun-is-god&title=](#))

Sun is God. J. M. W. Turner.

Lise Pennington (Ansvarshav. Red.)

AROS, Strandbjerg Publishing A/S, Tate Publishing.
180 sider. 299,95 kr.

Af Anders Ellegaard

Billeder, billeder, billeder!

Man kan ikke få nok af billeder malet af Joseph Mallord William Turner. Og man skal give sig god tid – jo længere man ser på et af hans billede, jo mere kan man se.

Bogen er udgivet i anledning af udstillingen på AROS af 25 oliemalerier og 79 akvareller udført af Turner (1775-1851). Billederne er udlånt af Tate Gallery i London, og udstillingen er lavet i samarbejde med det. Fagredaktør og udstillingsansvarlig er museumsinspektør på AROS Maria Kappel Blegvad.

Men ét er udstillingen (se den!), noget andet er bogen, som anmeldes her. Forordet er skrevet af Dr. Maria Balshaw, direktør på Tate Gallery, og indledningen er skrevet af Lise Pennington, konstitueret direktør på AROS.

Bogens første afsnit er skrevet af David Blayney Brown, som er kurator på Tate. Afsnittet har meget passende overskriften "Solen er Gud." Det påstås, at Turner sagde "Sun is God" kort før sin død. Sandt er det i hvert fald, at lys og farve var kilden til al Turners kunst.

Turner var søn af en frisør i Covent Garden i London, hvorfra hans cockneyaccent stammede. Som dreng tegnede han de skuespillere og kunstnere, som kom i faderens salon. Hans første udstilling var i frisørsalonen i 1787, og allerede som 14-årig blev han optaget på Royal Academy School. - For Turner var et nøgleord "chiaroscuro," som han for eksempel brugte om Rembrandts kunst til at beskrive udbrud af lys og mørke.

Brown kalder det næste afsnit for "Lys og farve." To ting som er karakteristiske for og måske de afgørende for Turners kunst. Turner malede mange malerier med mytologiske fortællinger som kilde, men Brown understreger, at landskaberne altid var lige så vigtige for Turner. De sene malerier og akvareller var uden den mytologiske vinkel. - Turner var ikke ude i naturen for at tage skitser eller male. Han malede i sit atelier eller fra det hotel, hvor han opholdt sig på sine rejser. Der gik lang tid fra idé og tanke til et maleri eller en akvarel, og han blev både inspireret og påvirket af andre kunstnere. - Turner blev aldrig gift, men han havde flere kvindelige bekendtskaber. Han blev velhavende, og efter at have læst hele bogen har anmelderen indtrykket af, at Turner også var en dygtig forretningsmand, som var bevidst om, hvad der kunne sælges af kunst.

Bogens andet afsnit er skrevet af seniorkurator på Tate Gallery, Amy Concannon. Overskriften er "Små, men storslåede: Turners 'magiske' akvareller." I datidens London var akvareller ikke anset som rigtig kunst. Det var mest til amatørers og fine damers tidsfordriv. For Turner blev de imidlertid en lige så vigtig udtryksform som oliemaleriet. Han eksperimenterede med nye teknikker: gjorde papiret vådt og dryppede farve på og kradsede og skrubbede på papiret. Bogforlagene udgav populære bøger med hans akvareller, hvilket gjorde Turner kendt. - Akvarellerne er meget lysfølsomme, og når de har været udstillede i en periode, bliver de gemt i mørke for at restituere.

Den følgende del af bogen er opdelt i afsnit med titlerne: "Erindring, fantasi, syntese," fantasifulde kompositioner og ikke afbildninger af virkeligheden, men lagrede minder for eksempel fra Turners mange rejser. - "Landskabets iscenesættelse," hvor Turner ikke er referent af landskaberne, men iscenesætter dem som på teatret. - "Det synlige mørke." Turner brugte sjældent farverne hvid og sort

alene og i givet fald så for at understrege et aspekt. Det er kendt, at Turner forlangte af gæster i atelieret, at de først opholdt sig i et helt mørkt rum, før de så hans billeder.. Det rensede sindet for forudgående indtryk, styrkede synsevnen og forstærkede oplevelsen af lysets og farvernes kraft.

"Solen er Gud." Solen var et symbol for skaberevne og kreativitet. Turner kendte Goethes teorier om og forsøg med lyset og farverne. For at fremhæve farverne i et maleri grundede Turner lærredet med hvid maling, før han malede billedet. - "Lys og atmosfære." Turner rejste meget og opholdt sig i naturen, hvor han iagttog alle slags vejrfænomener og lysforhold. Han fortalte selv, at han havde bundet sig til en mast på et skib i stormvejr for at kunne male stormen på havet bedst muligt. - "Det sublime lys." Turner brugte lysets kraft til at påvirke sindstilstanden hos beskueren. Lyset oplevede han ikke mindst på sine rejser i Alperne. Turner påførte maling på lærrederne og fjernede den eller tværede den ud med klude eller dunede pensler; den "Turnerske stil" med slørede billeder. - "Overfor naturen." Turner fulgte med sin tid med den industrielle revolution. På hans billeder kan ses dampskibe, damplokomotiver, broer og røg fra fabriksskorstene. Alt føjet ind i naturen og landskaberne.

Disse afsnit er alle efterfulgt af gengivelser af malerier eller akvareller, som illustrerer teksterne.

Det følgende afsnit " Lyset, mørket og skaberkraften" er skrevet af museumsinspektør Maria Kappel Blegvad, som er udstillingsansvarlig. Turner søgte det sublime med sin kunst. Menneskets rationelle dømmekraft sættes ud af spil i mødet med ekstreme naturscenerier. Turners disede og opløste motiver var kimen til impressionismen, modernismen og ekspressionismen. Afsnittet er en gennemgang af nogle af de moderne og nutidige kunstnere, som er inspirerede af Turners kunst. Som eksempler nævnes Mark Rothko, James Turrell og Olafur Eliasson. Påvirkningen kan være på et åndeligt og følelsesmæssigt plan, men først og fremmest er det lyset, mørket og farverne.

Bogen slutter med Turners livslinje, hvor der fokuseres på udstillinger, værker og rejser. - Desuden er der en værkliste, hvor værkerne i bogen er anført alfabetisk efter deres titler og nummereret fortløbende uden sidehenvvisninger. Da værkerne i bogen vises efter deres tema og indhold, kræver det bladren frem og tilbage for at finde et bestemt værk. Sidehenvvisninger i værklisten ville have hjulpet.

Bogen er fornemt bogdesign og -indbinding, omend det svage og forskelligt farvede tryk og stedvis en meget lille font kræver godt lys til læsning. Billederne er fornemt trykt med angivelse af originalernes størrelse.

En fornem præsentation af J.M.W. Turners liv og levned og ikke mindst af hans kunst som malerier og akvareller.

[Historie-online.dk, den 3. november 2021]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/anne-marie-carl-nielsen>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

(<http://www.historie-online.dk/boger/gennembrud>)
(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kunst-arkitektur-haver-design-mode/danmarks-industrielle-miljoeer>)